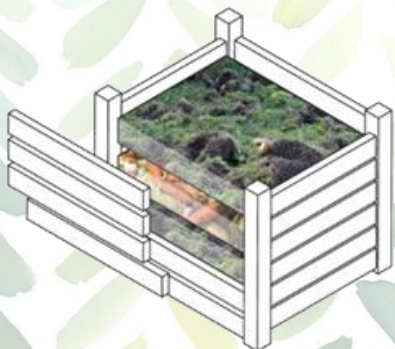

Kompostiranje

FAZE 4, 5, 6...

Izmenično odlaganje plasti organskih odpadkov in vrtno zemlje/trave do zapolnitve kompostnika

FAZA 3

Plast vrtno zemlje/trave
Debelina 2–3 cm

FAZA 2

Plast organskih odpadkov
Debelina 10–15 cm

FAZA 1

Dno kompostnika: grob material
(razrezane veje, les, listje)
Debelina 15–20 cm

Kompostiranje je okolju prijazna predelava organskih odpadkov. Primerjamo ga lahko z nastankom humusa v naravi, ki nastaja iz odmrlih rastlin in živali ter njihovih odpadkov pod vplivom delovanja mikroorganizmov. S tem, ko organske odpadke predelamo v kompost, jih vrnemo v naravni snovni krog in tako preprečimo onesnaževanje narave. Kompostiranje torej lahko enačimo z recikliranjem in lahko zmanjša količino mešanih komunalnih odpadkov tudi za 50 %.

Za uspešno kompostiranje na domačem vrtu, kjer za to seveda obstajajo možnosti in želje, potrebujete zeleni vrtni odpad in biološke kuhinjske odpadke. Za **postavitev hišnega kompostnika** na vrtu izberemo polsenčen ali senčen prostor, zavarovan pred vetrom in lahko dostopen. Hišni kompostnik naj ima neposreden stik s tlemi in naj bo z vseh strani primerno prezračen. Postavi se ga tako, da ne povzroča motenj (npr. smrada) na sosednjih zemljiščih. Ta osnovna pravila so primerna za vse običajne sisteme ne glede na to, ali so kompostniki odprti in iz lesa ali žičnati oziroma plastični zaprti hišni kompostniki.

Hišni kompostnik mora imeti neposreden stik s tlemi. Osnovna plast zdrobljenih vej poskrbi za dobro zračenje od spodaj in preprečuje zastajanje vode. Za optimalen razkrojni proces je pomembna zadostna količina kisika, ki jo dosežemo tako, da se suhi strukturni material (veje in zeleni obrez) ter vlažni nestrukturni material (trava, kuhinjski odpadki) vedno med seboj mešata. Kuhinjske odpadke in ostanke hrane je treba takoj prekriti z listjem, zemljo in travo ali jih rahlo zagrebsti, da preprečimo neprijetne vonjave in ne privabljamo neželenih gostov, kot so podgane ali ptiči.

Nasveti in namgi:

- Na kompost lahko odložimo le tanko plast sveže trave, saj se ta sesede in tvori plast, ki ne prepušča zraka, kar povzroča gnitje.
- Organskih odpadkov ne tlačimo.
- Kompostna masa se ne sme niti izsušiti niti prepojit z vodo.
- Kompostiramo lahko le manjše količine pokvarjenih mesnih izdelkov.
- Če ima kompost vonj po amonijaku, vsebuje preveč dušika, če po gnilih jajcih, ima premalo zraka.
- Če je kislost v kompostu prevelika, lahko dodamo apno, ker bodo v alkalnih pogojih mikroorganizmi učinkovitejši.
- Dober in kakovosten kompost lahko pridobimo samo iz dobrega "vhodnega" materiala.

Vsak dan se na naših cestah kuhajo podnebne spremembe, prihaja do prometnih nesreč, prižigajo se rdeče luči zaradi naraščajočih števil obolenih in vrstijo neprespane noči zaradi hrupa. Za vsemi temi škodljivimi posledicami se skriva motoriziran promet, ki znižuje kakovost življenja in povečuje tveganja za številne neljube učinke. Vsemu temu bi se lahko izognili s premišljeno uporabo trajnostne mobilnosti, ki odpira vrata učinkovitejšemu, bolj zdravemu in predvsem bolj poštenemu načinu premikanja. Evropski teden mobilnosti je vsakoletna priložnost, da spremenimo svoje potovalne navade.

Sodoben življenjski slog je povezan s hitrim tempom in nenehnim hitenjem. Morda se prav zato preveč zanašamo na avtomobil, ki naj nam bi prihranil čas, a nam povzroča onesnaženje, hrup, nesreče in vse več zdravstvenih težav zaradi pomanjkanja gibanja. Prav zaradi tega nas pobuda Evropski teden mobilnosti vabi, naj namesto avtomobila za svoje poti v službo, šolo ali trgovino raje izberemo katerega izmed bolj trajnostnih načinov mobilnosti (hojo, kolesarjenje ali uporabo javnega prevoza). Vodilo trajnostne mobilnosti je zadovoljiti potrebe vseh ljudi po mobilnosti in obenem zmanjšati promet ter njegove škodljive posledice. Kamorkoli se odpravimo, na cilj pridemo bolj sproščeni, zdravi in zadovoljni, če svojo pot opravimo peš, s kolesom ali pa denimo z rolerji.

Potovanje brez avtomobila je vedno povezano z gibanjem telesa, s svežim zrakom in z boljšim stikom z okolico. Aktivna mobilnost tako nadomešča potrebo po sproščanju in rekreaciji, hkrati pa je tudi poceni in tako rekoč idealna za krajše razdalje.

Varčne poti

Letošnji teden mobilnosti poteka med 16. in 22. septembrom pod geslom varčne poti, saj gospodinjstva za pokrivanje stroškov prevoza porabijo vse več denarja.

Ceprav je ugotovitev skrb vzbujajoča, pa še zdaleč ne vključuje vseh stroškov motoriziranega prometa – na primer od stroška gradnje prostorsko potratne infrastrukture do stroškov nesreč, onesnaževanja in podnebnih sprememb. Zaradi vseh teh razlogov Evropski teden mobilnosti letos v ospredje postavlja odločitev za racionalnejše načine potovanja. To so vsi tisti načini, ki sicer na prvi pogled ponujajo manj prestiža in udobja, a obenem zagotavljajo svetlejšo prihodnost.

Mobilnost nam omogoča medsebojno povezovanje in ohranjanje stikov, dostop do poklicnih in izobraževalnih priložnosti ter prostočasnih dejavnosti izven svojega doma. Poleg tega je bilo dokazano, da kratke poti izboljšujejo počutje, medtem ko redna potovanja, ki trajajo med 60 in 90 minut najbolj negativno vplivajo na dobro počutje. Počutje utesnjenosti v gneči in nezadostne informacije o potovanju lahko vodijo v poslabšanje duševnega stanja. Sposobnost gibanja je imela vedno pomembno vlogo v zdravem in izpolnjujočem življenju. V današnjem vse bolj sedečem življenjskem slogu smo vse manj aktivni in eden ključnih razlogov za to je pretirana uporaba avtomobila, zaradi katere veliko časa preživimo sede. Pomanjkanje telesne dejavnosti vpliva na razvoj nenalezljivih bolezni (na primer bolezni srca in ožilja, sladkorna bolezen ali rakava obolenja). Pojav teh bolezni nam skrajšuje življenje, znižuje kakovost življenja, zmanjšuje produktivnost, obenem pa tudi povečuje javnozdravstvene stroške. Aktivna mobilnost namesto potniških vozil ima lahko dva pozitivna učinka: izboljšanje telesnega zdravja in manjšanje emisij iz izpušnih cevi. Petletna britanska študija je ugotovila, da je pri ljudeh, ki se na delo vozijo s kolesom, tveganje za smrt zaradi srčnih bolezni 52 % nižje, tveganje za smrt zaradi raka pa 40 % nižje. Ugotovljeno je bilo tudi, da je bilo pri preiskovancih 46 % nižje tveganje za razvoj srčnih bolezni in 45 % nižje tveganje za pojav raka.

Povečevanje obsega človeku, družbi in okolju prijaznih načinov potovanja je eden ključnih korakov na dolgi in zahtevni poti v bolj trajnostno prihodnost. Zato po vsem svetu sprejemajo proaktivne ukrepe za zmanjšanje negativnih vplivov opravljanja dnevnih poti z osebnim avtomobilom in za razvoj alternativ. S tega vidika je postalo zelo pomembno predvsem ozaveščanje ljudi o nujni in hkrati zavestni odločitvi za spremembo potovalnih navad.